

7 dingen die je moet weten over dotSUB

Datum: 2 juni 2008

Auteur: Pierre Gorissen

Verschenen op:

<http://www.surfspace.nl/nl/Artikelen/Pages/7dingendiejemoetwetenoverdotSUBcom.aspx>

Wat is het?

dotSUB (<http://www.dotsub.com/>) is een gratis online omgeving die het mogelijk maakt om eenvoudig ondertiteling toe te voegen aan video die via het web aangeboden wordt. Gebruikers hoeven geen software te downloaden of te installeren, maar maken de ondertiteling rechtstreeks in hun browser. De video's kunnen dan, inclusief de ondertiteling in de taal naar keuze, getoond worden op weblogs en andere websites.

Zie bijvoorbeeld deze blogpost: <http://www.gorissen.info/Pierre/item/3887>

Je ziet hier een filmpje met Nederlandse ondertiteling. In totaal was op moment van schrijven dit filmpje 180.000 keer bekeken via andere websites en 20.000 keer rechtstreeks vanaf de dotSUB website (<http://dotsub.com/films/twitterin/>)

Wie doet het?

De dotSUB dienst bestaat sinds 2005. Iedereen kan een account aanmaken bij dotSUB en video's toevoegen of vertalingen toevoegen aan aanwezige video's.

Bekende regelmatige gebruiker is Rocketboom (<http://www.rocketboom.com/>), alle dagelijkse shows van dit videoblog worden via dotSUB beschikbaar gesteld. Een andere vaste gebruiker is Lee LeFever van de Common Craft Show (<http://www.commoncraft.com/>), een website met een serie filmpjes die in begrijpelijke taal uitleg geven over onder andere weblogs, wiki's, het gebruik van RSS etc.

Hoe werkt het?

Een gebruiker voegt een video toe aan dotSUB door deze te uploaden naar de site. Deze gebruiker wordt op dotSUB dan de 'eigenaar' van de film. Elke video heeft een 'transcript'. Dit is de oorspronkelijke ondertiteling van de video. Meestal is die tekst in het Engels, maar dat hoeft niet. Deze tekst wordt op de site dan voorzien van tijdcodes die aangeven wanneer de tekst zichtbaar moet zijn en wanneer niet. Dat toevoegen van de oorspronkelijke tekst en tijdcodes gebeurt meestal door dezelfde gebruiker die de video toevoegt, de eigenaar dus, maar dat hoeft niet.

De eigenaar kan namelijk aangeven wie de film mag zien, wie de oorspronkelijke ondertiteling mag maken en wie daarna nieuwe ondertitelingen mag toevoegen. Dat kan iedereen met een dotSUB account zijn, alleen de eigenaar, of een selectie van dotSUB gebruikers.

Als de video eenmaal via dotSUB beschikbaar is en er een transcript aan toegevoegd is, dan is het maken van nieuwe vertalingen redelijk eenvoudig. Je selecteert een reeds aanwezige ondertiteling en geeft aan naar welke taal je een vertaling wilt maken. Je krijgt dan de gekozen ondertiteling te zien en kunt onder elke bestaande regel jouw vertaling intypen. Als je klaar bent klik je op opslaan en de nieuwe vertaling is zichtbaar voor iedereen.

Zie je een fout in een bestaande vertaling dan kun je dat corrigeren, ook als die vertaling door iemand anders gemaakt is.

Waarom is het belangrijk?

Ondertiteling bij een video helpt als je niet kunt horen wat er gezegd wordt. Maar ook als je niet kunt begrijpen wat er gezegd wordt, bijvoorbeeld omdat je de taal niet spreekt. De hoeveelheid video op internet is enorm toegenomen de afgelopen paar jaar. Slechts een klein deel daarvan heeft Nederlandse audio. Hoewel veel Nederlanders prima in staat zijn Engels te begrijpen, geldt dat niet voor veel van de andere gebruikte talen. Met de enorme groei van het aantal Chinezen op internet neemt ook het aantal filmpjes toe dat zonder ondertiteling voor ons niet te begrijpen is. En het geldt natuurlijk ook omgekeerd. Een filmpje met Nederlandse audio is voor een veel breder publiek toegankelijk als het wordt voorzien van ondertiteling in andere talen.

Wat zijn de nadelen?

Vertalen is een vak. Omdat in de meeste gevallen iedereen de ondertiteling kan maken en aanpassen is het nauwelijks mogelijk om te controleren of er geen fouten in zitten. Je bent afhankelijk van de nuancerings die anderen aanbrengen in je verhaal waarbij in het ergste geval bewust dingen onjuist vertaald zouden kunnen worden.

Als dat gebeurt in een taal die je zelf niet begrijpt, dan heb je geen mogelijkheid om hier enige controle op te houden.

Het maken van het oorspronkelijke transcript en het invoeren van de tijdcodes is een arbeidsintensief proces. Hoewel dat slechts eenmalig gedaan hoeft te worden kan het een drempel zijn voor het toevoegen van video's aan dotSUB.

Een ander nadeel van het gebruik van dotSUB is dat het een relatief onbekende site is. Via sites als YouTube bereik je veel gemakkelijker een groter publiek. Dat wordt versterkt door de relatieve soberheid en beperkte functionaliteit van de website zelf als het gaat om het reageren op video's, zoeken naar video's etc.

Wat zijn de ontwikkelingen / Welke kant gaat het op?

Ondanks initiatieven als Impuls Digitaal (<http://www.grassroots.nl/cgi-oic/pagedb.exe/show?no=558>) of Onderwijs en Handicap (<http://www.onderwijsenhandicap.nl/>) is het aanbod van online video met Nederlandstalige ondertiteling nog beperkt. Het is in ieder geval veel lager dan het aanbod daarvan op TV.

Mogelijk heeft dat te maken met het feit dat YouTube, de marktleider op online video gebied, geen ondersteuning heeft voor het toevoegen van ondertiteling.

Op zich is dat verrassend aangezien de wetgeving op dit gebied in de Verenigde Staten een stuk verder gaat dan in Nederland en je zou verwachten dat de roep hierom luid genoeg zou zijn om de functionaliteit beschikbaar te krijgen.

De verdere doorontwikkeling van de dotSUB dienst lijkt een beetje stil te liggen. Gelukkig zou een migratie van de daar opgenomen ondertitelingen naar bijvoorbeeld YouTube niet heel veel werk hoeven te kosten. Er is namelijk een defacto standaard ontstaan voor het formaat waarin die ondertitels worden opgeslagen en ook dotSUB ondersteunt de export hiervan. Een lock-in situatie is daarmee voorkomen. Voor meer informatie over de verschillende ondersteunde opties zie deze wiki (<http://ictenonderwijs.wikispaces.com/ImpulsDigitaal>).

Het wachten is ook nog op de omroepen. Indien zij er voor kiezen om niet alleen hun videomateriaal online aan te bieden, maar tevens de ondertitels die vaak al beschikbaar zijn omdat ze gemaakt zijn voor gebruik op TV, dan zou het aanbod flink toenemen.

Het verbeteren van de automatische audio-naar-tekst conversies kan helpen bij het vereenvoudigen van de productie van ondertitels. Zelfs als die conversies niet foutloos zijn kunnen ze een groot deel van het nu handmatige werk bij het maken van het transcript voor hun rekening nemen.

Wat zijn de gevolgen voor het onderwijs?

Bij het toegankelijk maken van anderstalige video voor studenten spelen ondertitels een belangrijke rol. Het kunnen verdelen van de last van het maken van die ondertitels loont zich dan. De filmpjes van Common Craft laten zien waar dat toe kan leiden, zo is de video over Wiki's in 31 verschillende talen, waaronder natuurlijk Nederlands (<http://dotsub.com/films/wikisinplainenglish/index.php>).

Het aanbieden van Nederlandstalige video's met zowel Nederlandstalige als Engelstalige ondertitels maken deze video's niet alleen uitwisselbaar met internationale collega's maar maken ze ook bruikbaar voor doven of slechthorenden.

Voorbeeld van een onderwijskundige toepassing:

Johan is docent motorvoertuigentechniek. Hij heeft, samen met twee collega's in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk een aantal instructiefilmpjes gemaakt. Elk hebben ze in hun eigen taal een aantal handelingen op video opgenomen die studenten moeten kunnen uitvoeren. Dat deden ze in de werkplaats van hun eigen instelling. De instructies spraken ze daarna in de vorm van een voice-over in respectievelijk Nederlands, Duits en Engels in.

Alle filmpjes werden op dotSUB geplaatst en in ieder geval voorzien van ondertitels in het Engels aangezien dat de taal was die ze alledrie spraken.

De vertalingen in de eigen taal werden gemaakt door studenten als onderdeel van een talenpracticum. De collega's uit het Verenigd Koninkrijk zouden het op zich nemen om de Engelse ondertitels van de Nederlanders en de Duitsers te controleren en waar nodig te verbeteren.

Vanochtend kreeg Johan een e-mail van een school uit Frankrijk. Zij hadden de video's gezien en waren bezig met het maken van vertalingen in het Frans. Daarnaast hadden zij nog een aantal video's van andere onderwerpen binnen dit vakgebied. Ze gingen die nu uploaden en eveneens voorzien van ondertitels in het Engels.

Johan was benieuwd naar de kwaliteit van de aanvullende video's. Als ze bruikbaar waren binnen zijn onderwijs zou dat mooi zijn. Hij had ook begrepen uit de mail dat de school in Frankrijk contacten had met de Citroën fabrieken. Ze bleken onlangs een bezoek gebracht te hebben aan die fabrieken en zouden de video van dat bezoek eveneens online zetten.